

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

Πρωτοπορίες στην ευρωπαϊκή λογοτεχνία και στην
τέχνη του 20^{ού} αιώνα

Ενότητα 5: Ελληνικός υπερρεαλισμός

Άννα-Μαρίνα Κατσιγιάννη

Τμήμα Φιλολογίας

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά **ΠΠ**
μαθήματα

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ερωτήσεις ανοιχτού τύπου για την εμπέδωση της ενότητας 5

1. Ποιο ήταν το πλαίσιο μέσα στο οποίο αναπτύχθηκε ο ελληνικός υπερρεαλισμός;
2. Για ποιους λόγους η κριτική δυσκολεύεται να ορίσει τον ελληνικό υπερρεαλισμό;
3. Ποιες ήταν οι κοινές πρακτικές των υπερρεαλιστών;
4. Να αναφέρετε επιγραμματικά τρία βασικά σημεία που απαντούν στα δημοσιεύματα του Κάλας και σχετίζονται με την προϊστορία της έλευσης του υπερρεαλισμού στην Ελλάδα.

Απαντήσεις

1. Ο υπερρεαλισμός εμφανίστηκε στα χρόνια του μεσοπολέμου, μια περίοδο κατά την οποία σημειώνονται οι μεγαλύτερες μεταβολές στη δομή και την οργάνωση του ελληνικού κράτους, στην ανάπτυξη της οικονομίας, στην εικόνα που έχουν οι Έλληνες για τον εαυτό τους και στο πώς φαντάζονται τη σχέση Ελλάδας και ελληνισμού. Στη γραμματολογική σκηνή δραστηριοποιούνται πολυάριθμοι και σημαντικοί λογοτέχνες και κριτικοί της γενιάς του '30: Παλαμάς, Καβάφης, Καρυωτάκης, Σικελιανός, Βάρναλης, Σεφέρης, Ρίτσος, Εμπειρικός, Ελύτης, Εγγονόπουλος, Στ. Δούκας, Καζαντζάκης, Άγρας, Καραντώνης, Δημαράς, κ.ά. Στο επίπεδο των ιδεών διαμορφώνεται ένας συστηματικός διάλογος για τη σχέση «παραδοσιακής» ή «παλαιότερης» και «σύγχρονης» ή «νεότερης» ποίησης, καθώς παρατίθενται και οι απόψεις για την έννοια της «ελληνικότητας».
2. Η κριτική δυσκολεύεται να ορίσει τον «ελληνικό υπερρεαλισμό» για δυο λόγους:
  - α) οποιοσδήποτε νεωτερικός ποιητής εγγράφεται στον κατάλογο των υπερρεαλιστών μετά το 1930·
  - β) εκτός από την *Υψικάμινο* δεν είναι προφανείς οι δεσμοί που συνδέουν το έργο του Εμπειρικού με τις αρχές του υπερρεαλισμού.
3. Οι κοινές πρακτικές των υπερρεαλιστών ήταν δυο:
  - ✚ κριτική στον γλωσσικό θετικισμό, τόσο στους δογματικούς δημοτικιστές, όσο και στην καθαρεύουσα.
  - ✚ στοχεύουν στην ανατροπή της ιεράρχησης της λογοτεχνίας, την οποία έχει επιβάλει η κριτική της εποχής.
4. Τα δημοσιεύματα του Κάλας:
  - i) εισάγουν τον μαρξισμό και την ψυχανάλυση στη λογοτεχνική κριτική,
  - ii) ασκούν κριτική στον γλωσσικό θετικισμό,
  - iii) αναδεικνύουν τον Καβάφη ως τον κυρίαρχο νεωτερικό ποιητή έναντι του Παλαμά.

